



SVERIGES  
MODERNASTE  
MYNDIGHET  
2019

Upphandlings  
myndigheten

# Vad gör Upphandlingsmyndigheten och vad kan vi göra tillsammans?

**Margareta Bergh och Monica Sihlén**

Reglab Lärprojekt Näringslivets gröna omställning, workshop 2, 2023-10-09

# Lärprojekt Näringslivets gröna omställning

[Workshop 1](#). Vad menar vi med grön omställning?



Studiebesök. Omställning i praktiken

- ▶ Tema Skog 25 september (digitalt) - Margareta
- ▶ Tema Livsmedel 26 september – Monica/Charlotta
- ▶ Tema Bygg/Återbruk 27-28 september - Maike
- ▶ Tema Industriell symbios 29 september - Margareta



**Workshop 2. Hinder, målkonflikter och innovativa lösningar 9-10 okt**

- ▶ Upphandling och inköp som verktyg för en hållbar omställning
  - Vårt stöd och utgångspunkter för hållbarhet och cirkulära aspekter
  - Har upphandlingen spelat någon roll i studiebesök som exempel

Värdet av **OFFENTLIG UPPHANDLING**  
i Sverige

**18%** av BNP **819** miljarder kronor\*

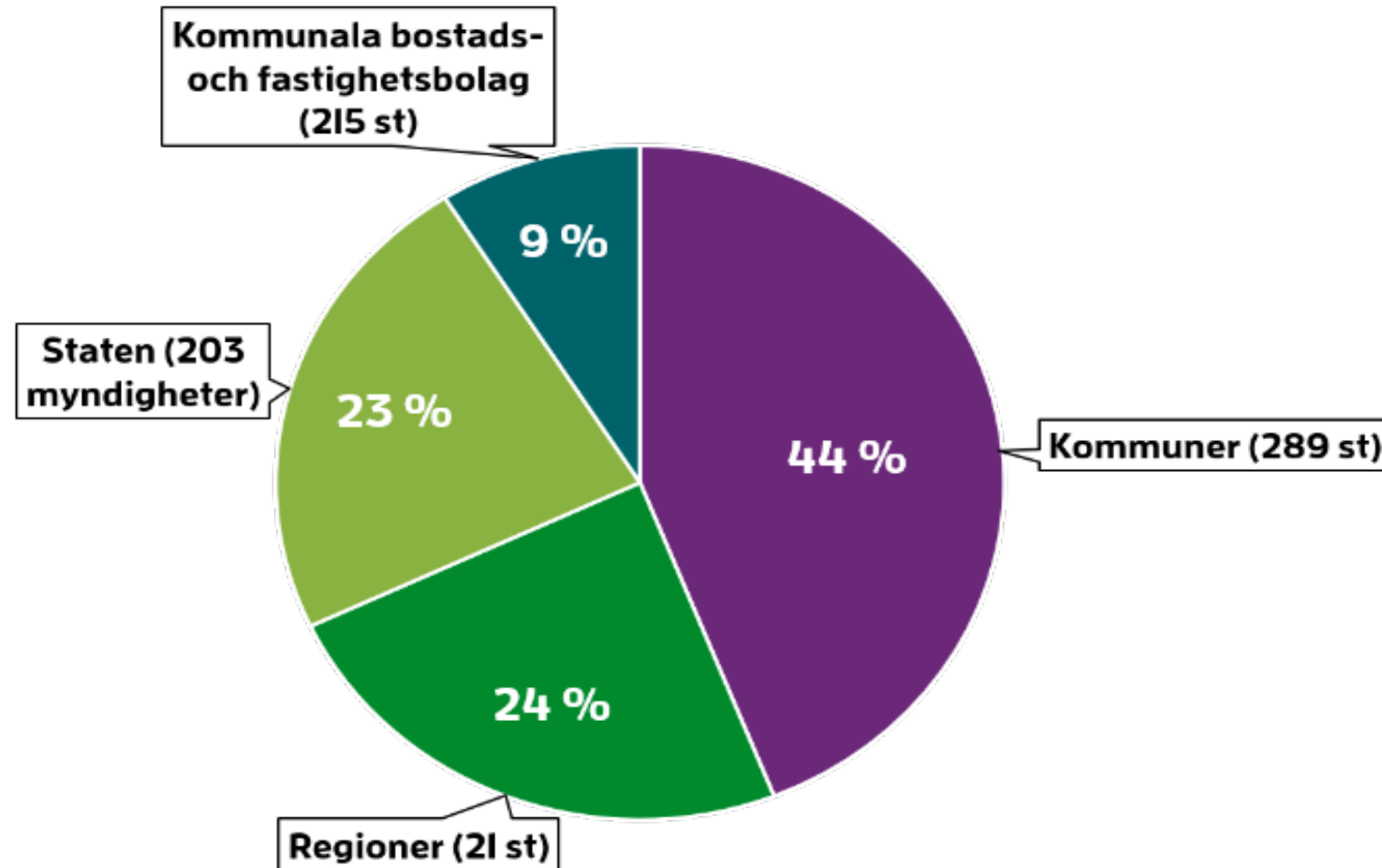
Antal **ANNONSERADE**  
upphandlingar

**17198** stycken\*\*

\*Baserat på statistik från 2020

\*\*Baserat på statistik från 2022

# Klimatpåverkan av Sveriges offentliga inköp



Vi har genomfört miljöspendanalys av ca 711 Mdr SEK, stora delar av Sveriges offentliga inköp.



## Upphandlingsmyndighetens ROLL

Vi jobbar för att de offentliga affärerna ska göra största möjliga nytta för samhället.



Tillsammans med andra verkar vi för att fler ska använda köpkraften i de offentliga affärerna för att bidra till omställningen till ett hållbart samhälle.

Detta gör vi genom att:



Stötta den långsiktiga utvecklingen av offentliga affärer.

Skapa bättre redskap och metoder för strategiska val.

Erbjuda stöd för hållbara, effektiva och rättssäkra offentliga affärer.

**För vilka**  
upphandlar vi?

---



**Vilka** utför och  
producerar det vi  
upphandlar?

---





**Upphandling som  
bidrar till omställning till  
en cirkulär ekonomi och  
ett fossilfritt samhälle**  
Handlingsplan

## Offentlig sektor behöver:

- Efterfråga enhetliga cirkulära och fossilfria lösningar. Detta kräver
  - Kunskap
  - Nya arbetssätt
  - Tydligare styrning
- Långsiktighet i politiska beslut
  - Kunskap om vinsterna med cirkulära affärsmodeller



# Grundläggande upphandlingsprinciper Offentlig kund – anbudslämnare/leverantör

- ▶ Icke-diskriminering
- ▶ Likabehandling
- ▶ Proportionalitet
- ▶ Öppenhet
- ▶ Ömsesidigt erkännande



# Regler för icke-direktivstyrd upphandling från 1 feb 2022

- ▶ Förenklade bestämmelser regleras genom lag om ändring i lagen (2016:1145) LOU
- ▶ Inga bestämda förfaranden längre under följande belopp:

- Varor och tjänster 2,23 miljoner sek (direktupphandlingsgräns 700 000 sek.

Tidigare: Förenklat förfarande, Urvalsförfarande, Konkurrenspräglad dialog, Selektivt förfarande , Dynamiskt inköpssystem/DIS.

- ▶ Upphandlande organisation ska utforma förfarandet för upphandlingen.

- Ökad flexibilitet ställer krav på stor tydlighet i inköpsprocessen
- Tänkt att främja innovation!
  - Se gärna över mallar, styrdokument och områden som påverkas.

- ▶ Upphandlingsprinciperna gäller alltid.

- ▶ Direktivstyrda regler kan alltid användas = hänvisa till förfaranden går bra !

# Inköpsmodellen



*"Med mer dialog  
skulle upp-  
handlingarna bli  
konkreta, tydliga och  
lättförståeliga"*

Leverantör

*"Framtiden är  
att utnyttja  
marknaden  
mycket mer"*

Upphandlare

*"Vi förstår inte  
hur mycket tid  
man ska behöva  
lägga på det här  
eller vem som  
ansvarar för  
vad"*

Beställare

# Med fokus på hållbarhet

## Leverantörsmarknad

- Dialog inför och under avtalet
- Befintliga leverantörer
- Nya marknadsaktörer
- Långsiktighet
- Perspektiv krisberedskap och varuförsörjning



## Hållbarhet

- Miljömässig, ekologisk
- Social hållbarhet
- Ekonomisk hållbar affär
- Integrerat perspektiv
- Organisationens mål
- Utgå från Agenda 2030
- Identifiera synergier

## Cirkulär ekonomi

- Använda produkter och tjänster längre
- Använda resurser effektivt
- Återanvända och återvinna produkter och material
- Minimera avfall
- Få in nya lösningar, styra mot fossilfrihet

# Med fokus på innovation

## Verksamhetsutveckling

- Förankring och förberedelser
- Verksamhetsutveckling
- Testa tillsammans



## Förberedelser

- Flera kompetenser
- Morgondagens behov
- Analysera marknaden

## Samverkan

- Iterera behov och lösningen i tidigt skede
- Kravställning och upphandlingsmetod
- Samverkan och partnerskap under avtalstiden

# Hållbarhetskrav i upphandling möjliggör giftfria cirkulära kretslopp



Hitta hållbarhetskriterier i Kriterietjänsten. Filtrera på miljömål, Agenda 2030, cirkulära aspekter

<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/kriterier/>





## Stödjande på hemsidan

- ▶ Hållbar plastanvändning - kriterier för livsmedelsförpackningar.
- ▶ Rapport om samhällseffekter – "Matnyttigt och samhällsnyttigt".
- ▶ Riskanalytjänst livsmedel
- ▶ Utvecklad kriterietjänst
  - ▶ Adderat koppling i kriterietjänsten till globala målen och miljökvalitetsmålen.
- ▶ Strategikollen
- ▶ Upphandling till samhällsviktig verksamhet
  - ▶ Krisberedskapsaspekter vid upphandling

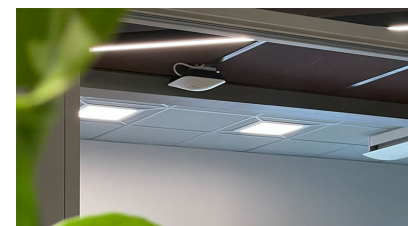


## Samverkan i omställning

- ▶ Samverkan på fler nivåer
- ▶ Kollektiv förmåga och involvering av olika kompetenser och discipliner centralt
- ▶ Utforskande analys, förståelse på djupet
  - ▶ Miljöfrågan har gått från komplex (1973) till superkomplex (2009), klimatkrisen, C-19 pandemi
- ▶ Ändrade beteende och arbetssätt
- ▶ Kapacitet, tid och förmåga att ställa om
- ▶ Mål, ta ansvar för helheten, uthållighet

# Exempel på kommunikation och samverkan

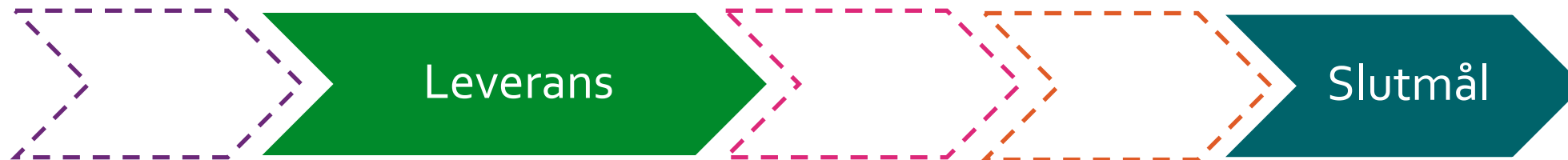
- ▶ Klimatledarkommunerna 19 september
- ▶ Hållbar kommun 3 okt
- ▶ Innovationsveckan 2-6 okt
- ▶ Kvalitetsmässan 22 nov
- ▶ Partnerskap Reglab
  - ▶ Lärprojekt
  - ▶ Nätverk
  - ▶ Årskonferens



## Material och verktyg

- ▶ Citatfilmer
- ▶ Lärande exempel
- ▶ Debattartiklar
- ▶ Nytt stöd avtalsuppföljning

# Vårt samlade bidrag till omställningen – effektkartor



- Finns något i era uppdrag som kan bidra till uppdraget?
- Hur kan vi stärka varandra? Vad kan vi göra tillsammans för att bidra till önskad förflyttning?

Öka takten i den cirkulära omställningen av Sverige.





## Era perspektiv? Här kan ni hjälpa oss!

- ▶ Vilket stöd behöver ni i er affär - roll/ansvar - för att inköp ska bidra effektivt till grön hållbar omställning?

Mentikod: **5309 9919**

## Vilket stöd behöver ni i er affär - roll/ansvar - för att inköp ska bidra effektivt till grön hållbar omställning?

28 responses

riktad information kring hur vi kan få stöd

öppna forum för att rådfråga

Goda exempel från hur andra regioner köper in för grön omställning!

0-3 bolag svarar på upphandlingar i norra Sverige idag. Vi behöver stöd att lära SMF:er att det är värt att svara!

Upphandling sker väldigt centralt i organisationen, behövs stöd för att få till dialogen internt. Upplevs som vi hålls utanför.

Fokusera på att hitta modeller för att minska överklagningsmissbruket!

Bryta ny mark - komma ännu längre

frukostwebinar eller liknande kring vilka verktyg som finns

Kunskap

## Vilket stöd behöver ni i er affär - roll/ansvar - för att inköp ska bidra effektivt till grön hållbar omställning?

28 responses

Att miljö-och klimat sätts över prislappen

Stärka upphandlingen av hållbara produkter - byggnader, vårdmaterial etc

Förenkling - lätt att göra rätt och argument för vad som gör en vara/tjänst mer konkurrenskraftig och hållbar.

Kommunerna i vår region jobbar med verktygen men SMF:er svarar ändå inte

Bra och tydligt underlag för att kunna göra bra cirkulär omställning. Och gärna många goda exempel så att folk förstår hur man cirkulära affärsmodeller kan använda

riktad info inte bara till upphandlingsenhet utan även riktad till miljö-/hållbarhetsenhet i regionerna!

Visa på goda exempel med just affären i centrum. Kan man inte visa den ekonomiska vinningen går det inte att komma fram i våra slimmade organisationer

Behöver stöd mer ut i landet

Jag skulle behöva stöd i hur vi skulle kunna använda DIS som upphandlingssystemet för att driva digitaliseringen framåt. Jag tror att man skulle kunna använda DIS för att skapa digitala "standarder".

## Vilket stöd behöver ni i er affär - roll/ansvar - för att inköp ska bidra effektivt till grön hållbar omställning?

28 responses

Korta koncisa berättelser där företag och kommuner/regioner lyfter hur bra det är med cirkulär/innovationsupphandling

Visa smarta vägar för att upphandla, svensk och lokal mat. Det är en hållbarhetsfråga

Slå hål på myter, lista. Kompletterande till de 5 grundläggande kraven.

Upphandlare skulle behöva mallar med förenklat språk. Begreppen kring upphandling är så svåra att man hämmas från att våga för man blir så intimerad av hela processen

hjälp att ställa krav för samverkan kopplat till hållbarhet under avtalstiden - det är ett fantastiskt verktyg att kunna samarbeta men svårt att få till krav som leder till detta!

(ang. samverkan gäller det leverantör och region under avtalstid)

Nå ut till den oggrentliga sektorn och inte bara upphandlingsenheter etc, utan till de verkliga beställarna, dvs olika typer av verksamheter. Upphandlingsenheter kan ibland vara en broms och filter.

Goda exempel och inspiration utifrån olika kategorier

informationsspridning om kommande förändringar/lagstiftning som vi kan behöva känna till (vi som inte jobbar som upphandlare)



Träffsäker  
upphandling



# Upphandling kan bidra till att skapa ett **hållbart** samhälle!



# Tack!

Mer inspiration och vägledning  
hittar du på vår webbplats

[upphandlingsmyndigheten.se](http://upphandlingsmyndigheten.se)







## Frågeservice

Telefon: måndag – torsdag kl. 9-12

Chatt: måndag – torsdag kl. 13-15, fredag kl. 9-12

Frågeportalen: dygnet runt

-  @uhmynd
-  Upphandlingsmyndigheten
-  @upphandlingsmyndigheten
-  Upphandlingsmyndigheten

